

Krótkie doniesienie – Short communication

***Peritrechus angusticollis* (R.F. Sahlberg, 1848) (Heteroptera: Rhyparochromidae)
i *Graphosoma italicum* (O.F. Müller, 1766) (Heteroptera: Pentatomidae)
– gatunki nowe odpowiednio dla Beskidu Zachodniego i Bieszczadów**

GRZEGORZ GIERLASIŃSKI

43-316 Bielsko-Biała, ul. Doliny Miętusiej 27/44

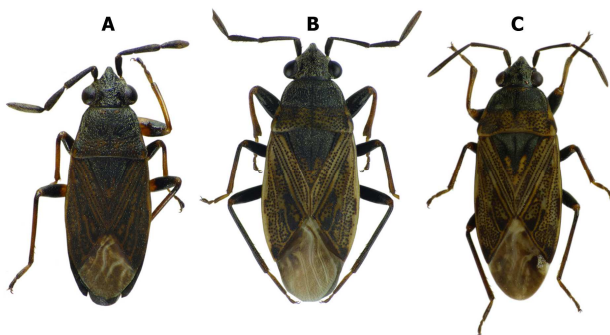
e-mail: ggierlas@gmail.com

Abstract. [*Peritrechus angusticollis* (R.F. Sahlberg, 1848) (Heteroptera: Rhyparochromidae) and *Graphosoma italicum* (O.F. Müller, 1766) (Heteroptera: Pentatomidae) – new species for Western Beskidy and Bieszczady Mts., respectively]. This note presents the first record of *Peritrechus angusticollis* in Western Beskidy and the first record of *Graphosoma italicum* in Bieszczady Mts.

Key words: Hemiptera, Heteroptera, Rhyparochromidae, Pentatomidae, *Peritrechus angusticollis*, *Graphosoma italicum*, faunistics, first record.

***Peritrechus angusticollis* (R.F. Sahlberg)**

Rodzaj *Peritrechus* Fieber reprezentowany jest w faunie krajowej przez pięć gatunków: *P. angusticollis* (R.F. Sahlberg, 1848), *P. geniculatus* (Hahn, 1832), *P. gracilicornis* Puton, 1877, *P. lundii* (Gmelin, 1790), *P. nubilus* (Fallén, 1807) (Cmoluchowa i Lechowski 1994; Gorczyca 2004). Występowanie w Polsce szóstego gatunku, *P. convivus* (Stål, 1858) jest wątpliwe (Gorczyca 2004).

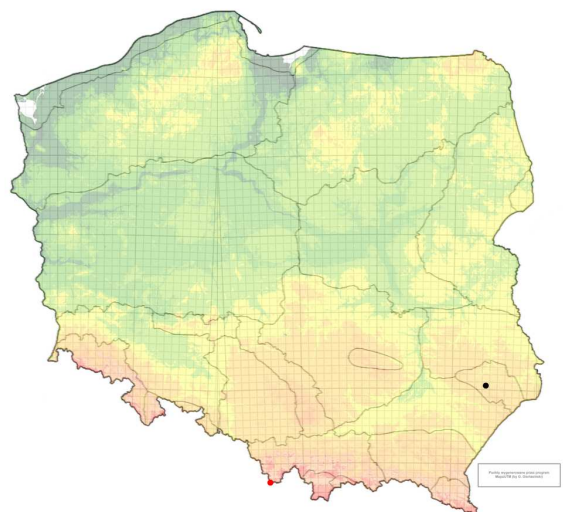
Ryc. 1. Rodzaj *Peritrechus*: A – *P. angusticollis*, B – *P. geniculatus*, C – *P. nubilus* (fot. G. Gierlasiński) [Genus *Peritrechus*: A – *P. angusticollis*, B – *P. geniculatus*, C – *P. nubilus* (photo by G. Gierlasiński)]

Pierwszy z wymienionych gatunków, *P. angusticollis*, nieuwzględniony w wykazie Heteroptera Polski (Gorczyca 2004), został stwierdzony w Polsce niepełna ćwierć wieku temu na Roztoczu, gdzie wykazano go z miejscowości Kruglik (Cmoluchowa i Lechow-

ski 1994) i jak dotąd jest to jedyne stanowisko w naszym kraju.

Gatunek ten łatwo odróżnić od pozostałych przedstawicieli tego rodzaju dzięki stosunkowo grubym członom czułków, z których średnica drugiego jest większa, niż średnica środkowych goleni (ryc. 1).

W trakcie badań nad składem gatunkowym Beskidu Żywieckiego odłowiono jeden okaz *P. angusticollis*. Jest to drugie stanowisko w Polsce i jednocześnie pierwsze w Beskidzie Zachodnim (ryc. 2).

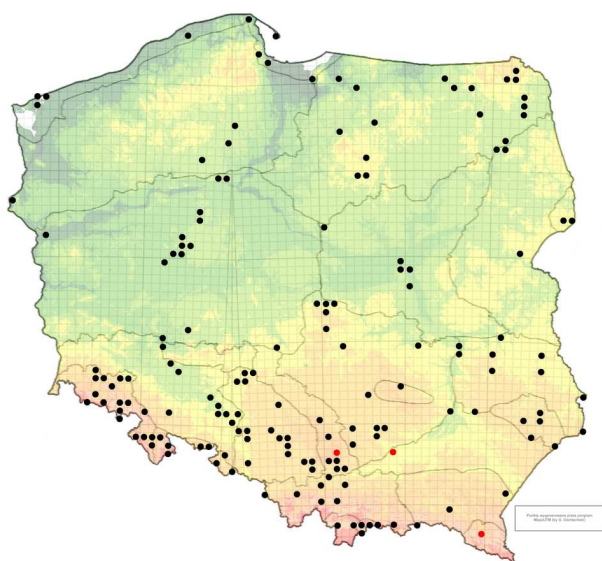

Ryc. 2. *Peritrechus angusticollis*, rozmieszczenie w Polsce, czarne kółka – dane literaturowe, czerwone kółka – nowe stanowisko [*Peritrechus angusticollis*, distribution in Poland, black circle – literature data, red circle – new record]

Nowe stanowisko: Beskid Zachodni, Rajcza, masyw Wielkiej Raczy (UTM CV57); leg. & det. G. Gierlasiński, 22.06.2016, 1 ex., czerpak, polana śródleśna.

Graphosoma italicum (O.F. Müller)

Na podstawie badań molekularnych z wykorzystaniem tzw. barkodingu DNA (Lupoli 2017) wykazano, iż *Graphosoma lineatum* (Linnaeus, 1758) i *G. italicum* (O.F. Müller, 1766) dotychczas uważane za podgatunki *G. lineatum*, to dwa odrębne gatunki. Pierwszy z nich ograniczony jest w swoim zasięgu do Sycylii i północnej części Afryki, drugi natomiast występuje powszechnie w całej Europie, także w naszym kraju.

Rys. 3. *Graphosoma italicum* (O.F. Müller), rozmieszczenie w Polsce, czarne kółka – dane literaturowe, czerwone kółka – nowe stanowiska [*Graphosoma italicum* (O.F. Müller), distribution in Poland, black circles – literature data, red circles – new records]

Rozmieszczenie *G. italicum* w Polsce zostało w wyczerpujący sposób przedstawione w pracy Domała i Ziaja (2016). Z mapy występowania (rys. 3) wynika, że pomimo, iż jest to pluskwiak obecny w całym kraju, istnieją krainy, z których brak jakichkolwiek doniesień związanych z tym gatunkiem lub są to pojedyncze doniesienia. Na konieczność prowadzenia dalszych badań faunistycznych w Bieszczadach zwracają uwagę autorzy pracy podsumowującej dotychczasową wiedzę o rozmieszczeniu Heteroptera w tym regionie (Gorczyca i Lis J.A. 2000).

Poniżej przedstawiono nowe stanowiska dla tego gatunku:

Bieszczady, Mchawa (kwadrat UTM EV96); leg. & det. G. Gierlasiński, 22.06.2016, 1 ex., czerpak, polana śródleśna. Gatunek nowy dla Bieszczadów.

Nizina Sandomierska, Zalipie (kwadrat UTM DA86); leg. & det. G. Gierlasiński, 08.07.2017, 2 exx.,

czerpak, miedza. Drugie stanowisko w tej krainie, wcześniej podany z Sandomierza (Strawiński 1958; Lis J.A. 1990).

Wyżyna Krakowsko-Wieluńska, Skała (kwadrat UTM DA16); leg. & det. G. Gierlasiński, 29.08.2015, 1 ex., czerpak, polana śródleśna. Podawany wcześniej z tej krainy ponad 20 razy (Domała i Ziaja 2016).

Oznaczeń omawianych gatunków dokonano przy użyciu następujących kluczy do oznaczania: Péricart (1998a, 1998b, 1998c), Lis J.A. (2000). W pracy przyjęto granice regionów zoogeograficznych na podstawie Katalogu Fauny Polski [KFP] (Burakowski i in. 1973) oraz podział fizyczno-geograficzny Polski wg Kondrackiego (2011) [RFG]. Zebrane okazy znajdują się w kolekcji autora. Do wygenerowania map użyto programu MapaUTM ver. 5.1 (autor: G. Gierlasiński).

Piśmiennictwo – References

- Burakowski B., Mroczkowski M., Stefańska J. 1973. Chrząszcze Coleoptera. Biegaczowate – Carabidae, część 1. *Katalog fauny Polski* 23 (2): 1–232.
- Cmoluchowa A., Lechowski L. 1994. Lądowe pluskwiaki różnoskrzydłe (Heteroptera) Roztocza. *Fragmenta faunistica* 37: 181–199.
- Domała P., Ziaja D.J. 2016. The occurrence of *Graphosoma lineatum* (Linnaeus, 1758) (Hemiptera: Heteroptera: Pentatomidae) in Poland. *Heteroptera Poloniae - Acta Faunistica* 10: 25–31.
- Gorczyca J. 2004. Pluskwiaki różnoskrzydłe (Heteroptera). [w:] Bogdanowicz W., Chudzińska E., Pilipiuk I., Skibińska E. (red.). *Fauna Polski – charakterystyka i wykaz gatunków. Tom I*. Muzeum i Instytut Zoologii PAN, Warszawa, 192–234.
- Gorczyca J., Lis J.A. 2000. Lądowe pluskwiaki różnoskrzydłe (Heteroptera) Bieszczadów. *Monografie Bieszczadzkie* 7: 191–204.
- Kondracki J. 2011. Geografia regionalna Polski. Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa, 440 ss.
- Lis J. A. 1990. Shield-bugs of Poland (Heteroptera, Pentatomoidea) – a faunistic review. *Pentatomidae. Annals of the Upper Silesian Museum (Entomology)* 1: 5–102.
- Lis J. A. 2000. Klucze do oznaczania owadów Polski. Część XVIII. Pluskwiaki różnoskrzydłe – Heteroptera, zeszyt 14. *Tarczówkowate – Pentatomidae*. Polskie Towarzystwo Entomologiczne, Toruń, nr 160 serii kluczy, 72 ss.
- Lupoli R. 2017. *Graphosoma lineatum* (L., 1758) et *G. italicum* (O.F. Müller, 1766), deux especes valides

et distinctes, probablement issues de la transgression zancléenne méditerranéenne (Hemiptera Pentatomidae). *L'Entomologiste* **73**: 19–33.

Péricart J. 1998a. Hémiptères Lygaeidae Euro-Méditerranéens. vol. 1. *Faune de France* **84A**: 468 ss.

Péricart J. 1998b. Hémiptères Lygaeidae Euro-Méditerranéens. vol. 2. *Faune de France* **84B**: 453 ss.

Péricart J. 1998c. Hémiptères Lygaeidae Euro-Méditerranéens. Vol. 3. *Faune de France* **84C**: 487 ss.

Strawiński K. 1958. Wstęp do badań nad Hem.-Heteroptera okolic Sandomierza. *Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska C* **13**: 111–125.

This work is licensed under a Creative Commons Attribution 4.0 International License
<http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>